

og hvor det kom til at skorte paa Tilslutning. Saa var det vist den højtærede Konseilspræsident selv — jeg erindrer det ikke tydeligt, Begivenhederne jøge hverandre saa stærkt i de Dage —, der fik den Ide at sige: Vi kunne jo prøve paa at lade Sagen gaa igennem Forsvarskommissionen, og jeg saa da, at der gik som en Lettelse gennem hele Partiet. Saa vare vi foreløbig fri for at have med den Historie at gøre. Og kommer Tid, kommer Raad. Det var jo muligt, at de i Forsvarskommissionen kunde spekulere noget ud, som kunde dække over det og pynte paa det, saa at vi slap fra det. De kunde maaske ogsaa skaffe os af med det paa en eller anden skikkelig Maade. Saaledes var mit Indtryk, og ingen kan bestride, at det var korrekt. Man prøvede saa dette Middel, men det hjalp ikke noget. Forsvarskommissionen var ikke hjemme, da Ministeren kom med sit Frieri til den. De svarede ganske roligt, at det kom dem ikke ved i Øjeblikket. Han maatte selv om, hvorledes han vilde klare sig med det sammen med Lovgivningsmagten.

Det var de to ekstraordinære Forsøg paa at faa begyndt paa denne Sag. Inden der overhovedet var sket noget i denne Sag, havde man gjort disse to Tilløb, og da der endelig ikke var andre Udveje, greb man endnu til det sidste Middel: at hænge en Slags Madding paa, et Tillæg til de meniges Løn. Ingen havde før talt om de menige, heller ingen af de Ministre, som havde taget Sagen op. Det var Løjtnanterne og atter Løjtnanterne, som det kneb med, og som vare i Trang, og for hvem der skulde gøres ekstra Anstrengelser. Det var først, da alle de andre Forsøg paa at finde noget, der kunde pynte paa dette Lovforslag, vare bristede, at man tænkte paa de menige og sagde: Lad os tage dem med. Saa tog man dem med, men ganske vist paa en Maade, som ikke kan vinde stor Paaskønnelse, idet det ikke kan kaldes for en virkelig Lønningsforhøjelse for de menige, men kun en Betimelighedsordning af Hensyn til en Ordning, man ellers har tiltraadt paa forskellig Vis. En virkelig Lønningsforbedring vilde vi kun kunne komme til ved at indtage den Stilling, det ærede Medlem for Ringsted (Zahle) har anbefalet, at gaa til en følgelig Lønningsforhøjelse for de menige. Derfor tror jeg ikke, den Madding vil hjælpe meget, men det var et sidste Forsøg, man gjorde, det var tre ganske ekstraordinære Skridt, som denne Sag maatte passere paa

sin Vej, før den overhovedet kunde træde frem i dette Ting.

Det kan da ikke nytte, at den højtærede Konseilspræsident siger, at dette Forslag er ligesom de andre Lønningslove. Nej, denne Sag er ikke af den Natur, at den kan behandles paa samme Maade som de andre Lønningsager. Det kan ikke nytte, at den ærede Konseilspræsident siger: Hvis vi levede i et andet Land eller paa et andet Tidspunkt, vilde militære og andre Lønninger være Hip som Hap og kunne bedømmes ud fra samme Synspunkt. I Danmark i 1906 eller 1903 eller 1904 eller 1905, i Begyndelsen af dette Aarhundrede, nytter det nemlig ikke at sige, at dette Forhold er analogt med alle andre Lønningsager. Thi det er en Tid, som kræver, at Militærspørgsmaal ses fra et andet Synspunkt end alle andre Etaters. I alle andre Etater er der en vis Ro, der kan være Revisioner af mindre omfattende Natur, men i og for sig er man tilfreds med disse Institutioner. Militærvesenet derimod er et omtvistet og stærkt omdisputeret Spørgsmaal, hvor man ved, at det gærer og bryder, og at der kan komme en hel Forandring i Forholdene.

Denne Sags Berøring paa to tidligere Stadier med Venstres Bestyrelse og med Forsvarskommissionen har jeg ret god Kendskab til. Jeg skal indrømme, at i Aaret 1904—05 blev jeg af Sygdom hindret for en stor Del i at deltage i dette Tings Arbejde og ogsaa i at indtage min Plads i Venstres Bestyrelse, hvorfor jeg selvfølgelig maa indrømme, at der kan være passeret Ting i det Tidsrum, som jeg ikke er orienteret i. Men dette kan ikke have Indflydelse paa det, som er Kærnen i det hele. Kærnen i det hele er, at Venstres Bestyrelse bestandig har modsat sig og har modvirket — det er vistnok det mest korrekte Udtryk —, at denne Sag overhovedet kom nogen Steder. For øvrigt er den største Agitation for denne Sags Tilrettelæggelse ikke foregaaet under officielle Forhold, i Bestyrelsen, i Partimøder og lignende, men underhaanden. Vi mindes alle Krigsminister Madsen og hans ret betydelige Evne til at overbevise og overtale. Den allerstørste Del af Agitationen er foregaaet paa den Maade, paa privat Vis, og den har kun i enkelte højtidelige Tilfælde fundet Udtryk i Henvendelser til et officielt Organ f. Eks Venstres Bestyrelse, men disse faa Henvendelser have alle været prægede af, at Ven-